

Oversigt over Plantesygdomme.

189. — Oktober 1932.

Vintersædens Spiring har over hele Landet været udmærket.

Der foreligger enkelte Indberetninger om betydelige Angreb af Fritfluelarver i Vintersæden. Lokalt har Sneglene gjort Skade i Markerne.

I forskellige Tilfælde har Runkelroerne været smaa og langhalsede, ofte med Længdefurer og indvendige Spalter. Aarsagen har dels været, at Bladene i Sommerens Løb er ødelagt af Bedeskimmel, dels at Rødderne Sommeren igennem har været angrebet af Rodbrand. Tørforraadnelse i Runkelroerne har stedvis gjort sig gældende og paa de tilsvarende kalkrige Jorder kan Sukkerroerne blive angrebne af Skurv.

Kaalroerne er flere Steder medtagne af en Vækstforstyrrelse, der i lettere Tilfælde viser sig som en Marmorering, med vanddrukne Partier midt i Roen; disse Roer er lidet holdbare. I sværere Tilfælde raadner Kødet bort, saa at kun en tyk Skal bliver tilbage af Roen. Fænomenet er værst paa lettere, kalkrige Jorder, der er tilbøjelige til Udtørring.

Krusesygen har forvoldt langt større Skade i Kaalroemarkerne end oprindelig antaget. Særlig paa Egnen mellem Korsør, Skelskør og Slagelse ses talrige sene Angreb. I Slutningen af Oktober havde de angrebne Planter kun en lille kruset Bladrosen tilbage. Lignende Angreb er set andre Steder i Landet. Hjerteforraadnelsen er udbredt; men da Forraadnelsen sjælden strækker sig ned i selve Roelegemet, er det forholdsvis faa Steder, at Skaden er alvorlig.

Ved Optagningen finder man ofte Gnav af Kaalfluens Larve i Roerne. Paa Tylstrupeggen har Larverne gjort en Del Skade, ellers synes Angrebet ikke at være stærkt i Aar.

Knoporme har gnavet af Roer og Kartofler, særlig de sidste er ofte saa medtaget, at de ikke kan sælges til Spisebrug.

I Kartoflerne findes mange Steder Rustpletter inde i Kødet, en Fejl, der almindeligst optræder efter tørre Somre og i bestemte Sorter, som Alpha, Birgitta, Juli, Rosen og Sydens Dronning, samt flere af de tyske, brokfaste Sorter. Det har flere Gange vist sig, at rustplettede Knolde uden Fare kan anvendes til Lægning og give en fuldstændig sund Afgrøde.

Kartoffelskimmelen kom sent og fik derved Lejlighed til at angribe Knoldene under Optagningen; der ses allerede en Mængde Kartoffler med indfaldne, rødbrune Partier under Skallen, og det maa frygtes, at denne »Tørforraadnelse« vil forringe Holdbarheden stærkt. Det er i Aar af særlig Vigtighed, at Temperaturen i Kartoffelkulerne ved Luftgivning holdes under 6° C.

Priksyge i Æbler er almindelig udbredt i Aar. Der er konstateret Angreb paa følgende Sorter: Bellefleur, Bismarck, Bøghs Citronæble, Cox' Pomona, Ecklinville Seedling, Elmelund, Herschendgaveæble, Keswick Codlin, Lord Suffield, Rødt Ananasæble, Slotø og Springrove Codlin.

De første Frostmaalere fandtes i Limbælter ved Lyngby d. 18. Oktober.

Baade Meldug og Rust er meget udbredt paa Chrysanthemum i Hus. I Haverne har Knopormene bl. a. været slemme ved Porre. Sneglene har gjort megen Skade paa forskellige Haveplanter.

Lyngby, 11. November 1932.

Statens plantepatologiske Forsøg.

Der er for Oktober modtaget 27 Indberetninger; endvidere er der besvaret 200 Forespørgsler.

KORN.

Vintersædens Spiring har været udmærket; kun et enkelt Sted er en Rugmark ødelagt af Spiringsfusariose. I Almindelighed er der ikke synligt Udslag for Afsvampning; ved Brønderslev kan der dog ses en Forbedring paa 10—20 pCt. og ved Roskilde er iagttaget en forbigaaende Hæmning ved Fugtning med forskellige Midler (V. Kristensen, M. Greve).

RODFRUGT.

Ved Roskilde er iagttaget et Tilfælde, hvor Gulfarvningen af Runkelroetoppen er ophævet ved et ekstra Tilskud af Hønsegødning; i et Forsøg med stigende Kvælstofmængder var de stærkest gødede Roer mest grønne (M. Greve).

Tørforraadnelse (*Phoma betae*) har lokalt været ondartet, saaledes paa Mors. Der er iagttaget forskellige Tilfælde, hvor Runkelroerne har været smaa og langhalsede, ofte med Længdefurer og indvendige Spalter. Angrebet sættes dels i Forbindelse med kronisk Rodbrand (*Phoma betae*), dels med stærke Angreb af Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) i Sommerens Løb. Paa kalktrængende Jorder paa Roskildegne er, efter Rodbrand, en Del Roer raadnede fra Rodspidsen op til Jordskorpen (M. Greve). Ved Varde er Barres Tystofte Øtofte VII stærkt angrebet af Tørforraadnelse, medens Strynø VII under samme Forhold er sund; Jorden er kalktrængende (p_H ca. 6,5, gul-orange Hasenb.) og Bestanden blev i Foraaret udtyndet stærkt af Rodbrand, medens der ikke i Sommerens Løb har været Angreb at se paa Toppen; medvirkende kan det være, at der i 1930 var Runkelroefrø paa Arealet (A. Pedersen).

Skurv (*Actinomyces scabies*) angriber paa Mors Sukkerroerne paa de Jorder, hvor Runkelroerne faar Tørforraadnelse (Gjerlev Hansen).

Marmorering er set flere Steder i Kaalroer, i lettere Tilfælde med marmoreret-vanddrukne Partier i Roens Midte, i sværere Tilfælde med Bortraadnen i en saadan Grad, at kun en tyk Skal bliver tilbage af Roen. Fænomenet synes værst paa lettere, kalkrige Jorder, der er tilbøjelige til Udtørring.

KARTOFLER.

Rustpletter i Kartoffelknoldene er optraadt i en Del Tilfælde, bl. a. i Birgitta og Sydens Dronning.

Kartoffelskimmelen (*Phytophthora infestans*) kom sent og fik — ligesom i tidligere Aar med sene Angreb — derved Lejlighed til at smitte Knoldene under Optagningen. Maaske med Undtagelse af det syd-

lige Jylland, hvorfra der foreligger nogle gunstige Rapporter, maa der for de fleste Egne regnes med store Tab paa Grund af Tørforraadnelse.

ERNST GRAM.

FRUGTHAVEN.

Priksyge er meget almindelig i Aar. Den stærke Udtørring af Jorden, som paa mange Lokalteter havde fundet Sted, inden Regnen kom i Sommer, har været stærkt medvirkende til Skaden.

Mange Steder er Sygdommen først blevet rigtig slem efter Nedplukningen. De angrebne Partier kan blive ærtestore.

Om en noget gaadefuld Optræden af Priksyge meddeles fra Tystofte: »Et enkelt Træ, Springrove Codlin, har været ret stærkt angrebet i Aar, og det samme Træ har været angrebet ret stærkt hvert Aar i en lang Aarrække. Det er det yderste i en Række paa otte Træer af samme Sort; men ingen af de andre Træer har nogensinde haft Angreb af Betydning« (A. Feilberg).

Paa følgende Sorter er der meldt om Angreb eller iagttaget Angreb paa indsendte Frugter: Bellefleur, Bismarck, Bøghs Citronæble, Cox' Pomona, Ecklinville, Elmelund, Herschendgaveæble, Keswick Codlin, Lord Suffield, Rødt Ananasæble, Slotø og Springrove Codlin.

PRYDPLANTER.

Chrysanthemum faar ofte Meldug (*Erysiphe cichoriacearum*) efter Indflytning, thi Luften i Husene er fugtig, da der kun bliver fyret lidt paa Grund af det milde Vejr (Verner Nielsen).

Chrysanthemumrust (*Puccinia chrysanthemi*) er ondartet mange Steder i Aar, ogsaa i Gartnerier, hvor Sygdommen ikke har været tidligere. Den holder sig dog heldigvis til bestemte Sorter (Verner Nielsen).

Straaleplet (*Diplocarpon rosae*) var alvorlig i et Hus, hvor der i nogle Dage ikke kunde fyres. Det var de øverste Blade paa de tilbageskaarne Skud, som blev angrebet og faldt af. De gamle Blade forneden paa Planterne blev ikke angrebet (Verner Nielsen).

ANNA WEBER.

KORN og GRÆSSER.

Smelderlarver (*Agriotes spp.*) har ved Tystofte gjort en Del Skade paa udplantede Græsser (H. Bagge).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). Der foreligger fire Indberetninger om Angreb af Betydning i Vintersæden. I Rug fandtes et ødelæggende Angreb paa Kalundborgegnen (A. Frederiksen) og fra Skanderborg meldes: Et meget ondartet Angreb i Petkusrug saaet midt i September efter 1. Aars Græs. Rugen kom godt op. Nu er der ret store Pletter, hvor næsten alle Planter er visnet bort. Taget under eet er der næppe mere end halv Bestand. I Hvede fandtes et ret stærkt Angreb (efter Grønjord) paa

Morsø (Gjerløv Hansen) og paa Kalundborgegnen er set fire Tilfælde, hvor Angrebene pletvis var ødelæggende, i to Marker var Forfrugten sent ompløjet Græshalvbrak (A. Frederiksen).

Snegle (*Agriolimax agrestis*). Fra Aabenraa meldes: I en Rugmark med stærkt vekslende Jordbund er paa et leret Parti iagttaget et ondartet Angreb af Snegle. Paa et mindre Stykke var Rugen fuldstændig afgrøvet og paa Grænsen mellem den fuldstændig ødelagte Del og et Bælte, hvor Planterne var stærkt gnavet, fandtes talrige Snegle. Det angrebne Parti laa 30—40 m fra Markens Ydergrænse. Forfrugten var Græs (L. Ravn).

KORSBLOMSTREDE.

Smelderlarver (*Agriotes spp.*). Fra Bjerringbro: Paa de kæragtige Jorder, hvor Kaalroer ellers plejer at være angrebet af Kaalfluellarver, er disse i Aar uden Betydning, men synes i nogen Grad at være erstattet af Smelderlarver. Der kan sidde 5—10 Smelderlarver boret ind i een Kaalroe. Om Skadevirkningen kan jeg ikke udtale mig (V. Kristensen).

Krusesyge (*Contarinia nasturtii*). Den forvoldte Skade er langt betydeligere, end man kunde antage efter sidste Maanedes Indberetninger.

I Terrænet Korsør-Skelskør-Slagelse findes som i 1930 og 31 talrige Sensommer- og Efteraarsangreb af Galmyggen paa Kaalroer. Uden Hensyn til Stamme er næsten alle Planter meget stærkt angrebet og har i Slutningen af Oktober kun en lille Bladroset bestaaende af faa, smaa og stærkt krusede Blade tilbage. Medens dette sene Angreb i de tidligere Aar synes nogenlunde begrænset til Egnen mellem de nævnte Byer, tyder flere Meddelelser paa, at det i Aar strækker sig længere nordpaa, idet der fra Kalundborgegnen meldes om Angreb af Betydning (A. Frederiksen). Angreb af lignende Art forekommer ogsaa paa Mors, hvorfra der meldes, at Bakteriosen er sjælden; men at Roetoppen fylder meget mindre end ellers, og at Roeudbyttet er betydelig nedsat (Gjerløv Hansen). Paa Ida-gaard ved Slagelse, hvor forskellige Stammer dyrkedes Side om Side, var det paafaldende, at Bangholm blev angrebet meget hyppigere og stærkere end Wilhelmsburger. Den sidste var ikke fri for Angreb, men dens Blade krusede ikke saa stærkt som hos Bangholm, og dens Bladfylde var i Slutningen af Oktober langt større. Samme Sted var det paafaldende, at Angrebet var stærkest op mod en Mark, hvor der i Sommer havde været dyrket Frø paa udplantede Kaalroer.

Paa den nævnte Egn samt i det øvrige Sydsjælland (M. Bakman) var Bakteriosen (Hjerteforraadnelsen) ret udbredt, men Skaden var i Almindelighed ikke stor, da Sygdommen forholdsvis sjældent var saa fremskredet, at Forraadnelsen var naaet ned i selve Roelegemet. Paa Roskildegne synes denne Følgesygdom at være værre. Den er her almindelig baade i Wilhelmsburger og Bangholm (M. Greve). Ogsaa paa Samsø er Skaden større end oprindelig antaget (Riis Vestergaard). Fra det nordlige Jylland (Roslev) skrives: Et Par Steder har Hjerteforraadnelsen været saa ondartet, at man allerede midt i Oktober har fjernet Toppen og Halsen af de angrebne Roer (P. Tovborg Jensen). Fra Egnen Syd for Lemvig meldes om betydelige Angreb. Her var det særlig gaaet ud over Wilhelmsburger. Skaden var størst paa Grænsen op til forrige Aars Kaal-

roemark (P. Refstrup). Flere Steder i Nordjylland har Angrebet i stor Udstrækning bevirket, at Roerne blev flertoppede (N. A. Olesen). Endvidere meldes om betydelige Angreb af Krusesyge Nord og Nordøst for Haderslev (P. Pedersen).

Fra Tystofte skrives, at Krusesygen har været meget slem i al Slags Kaal, mindst i Rosenkaal (A. Feilberg).

Kaalfluellarver (*Chortophila spp.*). De sene Angreb, der særlig bemærkes ved Optagningen af Kaalroerne og skyldes *Ch. floralis*, er i Aar forholdsvis svage. Fra Vejen-Brørupnegnen meldes dog, at man har bemærket noget Gnav i Forbindelse med Bakteriose. I Statens Moseforsøg ved Tylstrup er ca. 10 pCt. af Kaalroerne (Wilhelmsburger) gnavet af Larverne (N. Abildgaard), og i Omegnen af Tylstrup er der særlig paa lette Jorder, hvor Roerne har vokset mindre godt, forvoldt en Del Skade (S. Svendsen). Ellers kun spredte Iagttagelser.

BEDER.

Knoporme (*Agrotis spp.*). Fra Haderslev: Mange Steder er der gnavet stærkt i Roerne; men Skaden for disses Vedkommende er ikke saa stor som i Kartofflerne (Fr. Nielsen). Mindre Angreb ved Tystofte (H. Bagge).

KARTOFFLER.

Smelderlarver (*Agriotes spp.*). Fra Bjerringbro skrives: Optræder i alle Rodfrugter og flere Steder i Kartofflerne, hvor den forvoldte Skade, navnlig i Spisekartoflerne er betydelig (N. P. Johansen). Ogsaa paa Samsø er der mange Larver i Kartofflerne (Riis Vestergaard).

Knoporme (*Agrotis spp.*) har i Aar gjort betydelig Skade i Kartoffelmarkerne. Paa Kalundborgnegnen var 10—25 pCt. af Knoldene angrebet og uegnede som Salgsvare til Spisebrug (A. Frederiksen). Endvidere meldes om Angreb af forskellig Styrke fra Roskildeegnen (M. Greve), Frederiksborg (H. Jensen), Sydsjælland (M. Bakman), Samsø (Riis Vestergaard) og Odense (Verner Nielsen). Fra Jylland foreligger Meddelelse om Angreb fra Bjerringbro (N. P. Johansen) og Sønderjylland (P. Pedersen, L. Ravn, Fr. Nielsen).

KØKKENURTER.

Knoporme (*Agrotis spp.*). Fra Sorø og Holbæk Amt skrives, at Knoporme særlig har beskadiget Porre. Ofte er 40—50 pCt. helt ødelagt (E. Christensen).

Snegle (*Agriolimax agrestis*) har mange Steder gjort Skade i Haveerne og angrebet de mest forskellige Planter.

FRUGTTTRÆER.

Rønnebærmøl (*Argyresthia conjugella*). I Omegnen af Lyngby er det ikke sjældent at finde Larvegange i Æblerne, uden at Skaden dog kan siges at have større Omfang.

Frostmaalere (*Cheimatobia brumata*). I Limbælter ved Statens plantepatologiske Forsøg saas den første Hun d. 18. Oktober, den første Hun d. 22. I den følgende Tid fandtes talrige Hunner i Bælterne.

PRYDPLANTER.

I en Kultur af Liljekonvaller fandtes ved Roskilde et ødelæggende Angreb af Sommerfuglelarven *Hepialus lupulinus* (Bacher).

PROSPER BOVIEN.
